

Modificări în legislația societăților comerciale

Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 265/2022 privind registrul comerțului și pentru modificarea și completarea altor acte normative cu incidență asupra înregistrării în registrul comerțului, și anume la data de 26 noiembrie 2022, au fost abrogate:

- Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2009 pentru instituirea unor măsuri privind activitatea de înregistrare în registrul comerțului;
- Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice.

Potrivit Țuca Zbârcea și Asociații, Legea nr. 265/2022 integrează legislația primară referitoare la procedura de înregistrare în registrul comerțului și de autorizare a funcționării și desfășurării activității societăților comerciale. Actul normativ aduce modificări și completări Legii nr. 31/1990 privind societățile și Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale.

Conform celui mai recent Buletin legislativ realizat de Țuca Zbârcea și Asociații, **noutățile** aduse de Legea nr. 265/2022 vizează:

▪ Clauze obligatorii noi pentru actele constitutive

Indiferent de forma societății, actul constitutiv va cuprinde o clauză prin care fondatorii își asumă răspunderea pentru îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 6 din Legea nr. 31/1990 pentru a fonda o societate (în esență, lipsa unor condamnări pentru infracțiuni legate de criminalitatea economică), precum și, după caz, datele de identificare a beneficiarilor reali și a modalităților în care se exercită controlul asupra societății.

La **societățile în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată**, ca urmare a modificării art. 7 din Legea nr. 31/1990, actele constitutive vor trebui să cuprindă, inter alia, și:

- durata mandatului administratorilor;
- modalitatea de adoptare a hotărârilor adunării generale a asociațiilor (cu votul tuturor asociațiilor, în cazul în care, datorită parității participării la capitalul social, nu poate fi stabilită o majoritate absolută).

În ceea ce privește **societățile pe acțiuni și societățile în comandită pe acțiuni**, actele constitutive vor trebui să cuprindă și o mențiune cu privire la tipul societății, respectiv închis sau deschis.

În plus, sunt aduse clarificări cu privire la sfera datelor de identificare care trebuie inserate în actul constitutiv, acestea fiind reflectate în cuprinsul art. 81 din Legea nr. 31/1990.

▪ Reguli noi cu privire la denumirea firmelor

Nu este permisă folosirea unor termeni precum „științific”, „academie”, „universitate”, „școală” sau derivatele acestora. De asemenea, firma nu poate include cuvinte precum: „notar”, „executor”, „avocat”, „consilier juridic”, „consultanta juridică” sau cuvinte care sunt asociate unor profesii care implică exercițiul autorității publice. Nu se pot folosi nici cuvinte precum „național”, „român”, „institut” sau derivatele acestora ori cuvinte sau sintagme caracteristice autorităților și instituțiilor publice centrale.

Înscrierea firmei se va realiza doar dacă aceasta nu este de natură să creeze confuzie cu denumirea unei autorități sau instituții publice centrale sau locale. Decizia asupra acestui aspect aparține registratorului de registrul comerțului, eliminându-se cerința avizului Secretariatului General al Guvernului sau al autorităților locale. Nota de fundamentare a Legii nr. 265/2022 prevede în schimb intenția de a înființa un Registru de evidență a autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, care va trebui consultat de către registrator.

Pentru persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, se reglementează necesitatea completării firmei în caz de identitate de nume și prenume cu altă persoană fizică autorizată sau întreprindere individuală, întreprindere familială înregistrată în registrul comerțului ori rezervată în vederea înregistrării.

▪ Simplificarea procedurii de înregistrare în registrul comerțului

Conform sursei citate, cele mai importante noutăți se referă la:

- **termenul pentru soluționarea cererii de înregistrare** (se introduce un termen de o zi lucrătoare de la înregistrarea cererii pentru soluționarea cererii de înregistrare de către registrator);
- **eliminarea unor documente** însoțitoare ale cererii și a cerinței de depunere a specimenului de semnătura de către reprezentanții legali la data depunerii cererii de înregistrare.

Astfel, cererea de înmatriculare a societății va fi însoțită doar de: actul constitutiv al societății, dovada sediului declarat și alte acte sau avize prevăzute de legi speciale în vederea constituirii.

Prin actul normativ amintit, **se elimină** cerințele depunerii: dovezii de rezervare de denumire, dovezii efectuării vărsămintelor în condițiile actului constitutiv și a actelor privind proprietatea, în cazul aporturilor în natură subscrise și vărsate la constituire. De asemenea, cererea de înmatriculare nu va mai fi însoțită de declarația pe propria răspundere a fondatorilor că îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta lege. Potrivit art. 61 din Legea nr. 31/1990, nou introdus, această declarație va fi inclusă, într-o formă simplificată, în actul constitutiv.

Obligația depunerii împreună cu cererea de înmatriculare a unei declarații pe proprie răspundere cu privire la îndeplinirea condițiilor de funcționare/desfășurare a activității a fost preluată în noua reglementare. Declarația se poate depune și electronic și va fi completată conform modelului nou publicat pe pagina de internet a Oficiului Național al Registrului Comerțului.

▪ **Înmatricularea societăților și înscrierea de mențiuni prin proceduri exclusiv electronice**

Noua procedură permite, la cererea solicitantului, emiterea certificatului de înregistrare și a certificatului de înscriere mențiuni direct în format electronic, în condițiile prevăzute de art. 110 din Legea nr. 265/2022.

▪ **Înregistrarea societăților în baza controlului prealabil de legalitate realizat de registrator**

Registratorul de registrul comerțului preia competența de a analiza și a dispune înregistrarea în registrul comerțului. Registratorul este definit de lege ca fiind personalul de specialitate juridică al Oficiului Național al Registrului Comerțului („ONRC”) investit să realizeze serviciul public al controlului de legalitate prealabil înregistrării în registrul comerțului.

Procedura de control prealabil înregistrării se realizează pe bază de înscrisuri, conform celor prevăzute de art. 105 și următoarele din Legea nr. 265/2022.

▪ **Introducerea Buletinului electronic al registrului comerțului**

Acesta este organizat ca platformă electronică centrală pentru realizarea publicității legale a actelor și faptelor ce sunt supuse înregistrării sau menționării în registrul comerțului sau sunt depuse sau vizate de acesta. Actele care se publică în Buletin sunt prevăzute în cuprinsul art. 15 din Legea nr. 265/2022. Printre acestea se numără:

- încheierea registratorului sau hotărârea judecătorească privind înmatricularea unei persoane juridice;
- înregistrarea unei sucursale a unei persoane juridice sau înregistrarea unei întreprinderi economice;
- orice alte acte pentru care legea prevede publicarea în Buletin.

Parte din actele pentru care legea prevede publicarea în Buletin se publicau anterior în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a (e.g. hotărârile tribunalului prin care se pronunță dizolvarea societăților, hotărârile judecătorești de declarare a nulității, proiectul comun de fuziune). Hotărârile adunării generale a asociaților și cele adoptate de organele de administrare, precum și celelalte acte prevăzute la art. 16 din Legea nr. 265/2022 vor fi publicate în continuare în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a.

Publicarea în Buletin se face din oficiu, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Publicarea în Buletin și consultarea acestuia se realizează cu titlu gratuit.

▪ **Opozabilitatea față de terți a înmatriculării și mențiunilor**

Art. 46 din Legea nr. 265/2022 prevede că operațiunile efectuate de persoana fizică sau juridică înainte de a 16-a zi de la data înregistrării acestora în registrul comerțului nu sunt opozabile terților care dovedesc că au fost în imposibilitate de a lua cunoștință despre ele.

De asemenea, terții sunt întotdeauna în măsură să invoce actele sau faptele cu privire la care nu s-a îndeplinit publicitatea, în afară de cazul în care omisiunea publicității le lipsește de efecte.

În cazul documentelor și informațiilor publicate în Buletin sau, după caz, în Monitorul Oficial al României, dacă există orice neconcordanță între acestea și datele și documentele înregistrate în registru, acestea din urmă prevalează față de terți.

Eliminarea posibilității de a formula cerere de intervenție în procedura de înregistrare a societății

Legea nr. 31/1990 prevedea la art. 46 o procedură de intervenție a terților în cadrul procedurii demarate prin cererea de înregistrare în Registrul Comerțului. Procedura intervenției în procesul de verificare a cererilor de înregistrare se elimină complet. Prin urmare, noua reglementare păstrează doar procedura de contestare ex post a încheierii registratorului.

▪ Eliminarea cerinței depunerii specimenului de semnătură

Art. 45 din Legea nr. 31/1990 prevedea că reprezentanții legali ai societăților comerciale erau obligați să depună la oficiul registrului comerțului semnăturile lor, la data depunerii cererii de înregistrare, dacă au fost numiți prin actul constitutiv, iar cei aleși în timpul funcționării societății, în termen de 15 zile de la alegere.

Obligația reprezentanților societății de a depune specimen de semnătură la registrul comerțului a fost înlăturată. De asemenea, Legea nr. 265/2022 prevede la art. 12 că pe pagina de internet a ONRC sau pe portalul de servicii online al acestuia vor fi disponibile cu titlu gratuit informații cu privire la reprezentanții legali ai persoanei juridice (și dacă aceștia sunt împuterniciți să acționeze împreună sau separat).

▪ Eliminarea condiției de vărsare a capitalului social la momentul constituirii unei societăți cu răspundere limitată

Societățile în nume colectiv, în comandită simplă și cele cu răspundere limitată aveau obligația să verse integral, la data constituirii, capitalul social subscris. Art. 91 din Legea nr. 31/1990 nu mai prevede condiția vărsării integrale a capitalului social subscris în cazul societăților cu răspundere limitată. Obligativitatea vărsării integrale a capitalului social subscris la data constituirii se menține cu privire la societățile în nume colectiv și cele în comandită simplă.

Societățile cu răspundere limitată sunt obligate să verse capitalul social subscris etapizat, după data constituirii, respectiv:

- 30% din valoarea capitalului social subscris nu mai târziu de 3 luni de la data înmatriculării, dar înainte de a începe operațiuni în numele societății;

- diferența de capital social subscris va fi vărsată:

- pentru aportul în numerar, în termen de 12 luni de la data înmatriculării;
- pentru aportul în natură, în termen de cel mult 2 ani de la data înmatriculării.

▪ Procesul decizional al societăților cu răspundere limitată

Nu mai este necesară unanimitatea pentru modificarea actului constitutiv al societăților cu răspundere limitată.

În versiunea anterioară, Legea n.r. 31/1990 prevedea că pentru hotărârile având ca obiect modificarea actului constitutiv al societăților cu răspundere limitată era necesar votul tuturor asociaților, în afară de cazul când legea sau actul constitutiv prevedea altfel.

Aceasta înseamnă că regula de principiu pentru adoptarea hotărârilor adunărilor generale a societăților cu răspundere limitată (respectiv dubla majoritate absolută a asociaților și părților sociale) se va aplica și în privința modificărilor actului constitutiv.

▪ Regulile aplicabile societăților cu răspundere limitată în caz de deces al unui asociat

Regula prevăzută de art. 230 din Legea nr. 31/1990 cu privire la societățile în nume colectiv în caz de deces al unui asociat se va aplica, mai nou, și societăților cu răspundere limitată. Astfel, la decesul unui asociat, societatea trebuie să plătească partea ce se cuvine moștenitorilor, după ultimul bilanț contabil aprobat, în termen de 3 luni de la notificarea decesului asociatului. Asociații rămași au la dispoziție opțiunea de a continua societatea cu moștenitorii care consimt la aceasta.

▪ Transferul atribuțiilor judecătorului-delegat către registratorul de registrul comerțului

Varianta anterioară a Legii nr. 31/1990 prevedea la art. 37 că judecătorul delegat exercită controlul de legalitate al actelor sau faptelor care, potrivit legii, se înregistrează în registrul comerțului. Acum, controlul de legalitate se realizează de registratorul de registrul comerțului, iar o serie de atribuții prevăzute anterior în sarcina judecătorului delegat sunt transferate către registrator. Dintre acestea, specialiștii Țuca Zbârcea și Asociații amintesc:

- analiza cererilor de înmatriculare și dispunerea înmatriculării în registrul comerțului;
 - numirea experților pentru evaluarea aporturilor în natură la înmatricularea societăților pe acțiuni sau la majorarea capitalului social;
 - verificarea legalității fuziunii transfrontaliere și vizarea proiectului comun de fuziune transfrontalieră.
- **Numirea administratorilor și directorilor produce efecte doar dacă este acceptată în mod expres**

Numirea unui administrator, director, respectiv a unui membru al directoratului sau al consiliului de supraveghere va fi valabilă din punct de vedere juridic doar dacă este acceptată în mod expres de persoana numită.

De asemenea, art. 731 din Legea nr. 31/1990 este completat cu un nou alineat, care prevede că, prin acceptarea mandatului, administratorii, membrii consiliului de administrație, directorii, membrii directoratului, cenzorii, iar prin încheierea contractului de prestări servicii, auditorul financiar își asumă răspunderea pentru îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 6 pentru a deține și exercita această funcție, în contract fiind inclusă o clauză în acest sens.

- **Extinderea termenului pentru implementarea majorărilor de capital**

În forma anterioară a Legii nr. 31/1990, în ipoteza în care avea loc o majorare de capital social, condiția pentru ca hotărârea adunării generale prin care s-a dispus majorarea să producă efecte era ca aceasta să fie adusă la îndeplinire în termen de un an de la data adoptării. În varianta actuală a legii, acest termen a fost majorat la 18 luni.

- **Termenul pentru formularea opoziției față de fuziuni și divizări**

Termenul pentru opoziție de 30 de zile se calcula anterior de la data publicării proiectului de fuziune sau de divizare în Monitorul Oficial al României, Parte a IV-a. În urma modificărilor aduse art. 243 din Legea nr. 31/1990, termenul pentru opoziție de 30 de zile poate începe să curgă și de la data publicării proiectului de fuziune sau de divizare în Buletin, dacă societatea a optat pentru publicitatea pe pagina proprie web.

- **Simplificarea regulilor cu privire la dizolvarea societăților comerciale**

Dispozițiile Legii nr. 31/1990 sunt completate prin introducerea posibilitatea ca ONRC să constate, la cerere sau din oficiu, prin registrator și fără a sesiza instanța de judecată, dizolvarea unor societăți, în anumite condiții prevăzute de noul art. 2371 din Legea nr. 31/1990. O astfel de constatare poate opera în cazul în care:

- nu mai sunt îndeplinite condițiile referitoare la sediul social;
- a încetat activitatea societății sau nu a fost reluată activitatea după perioada de inactivitate temporară;
- în cazul societăților cu durată determinată, la expirarea duratei menționate în actul constitutiv, dacă durata societății nu a fost prelungită.

Încheierea registratorului prin care s-a constatat întrunirea condițiilor pentru dizolvarea societății poate fi atacată cu plângere, în condițiile prevăzute de art. 2371 alin. (4) din Legea nr. 31/1990. Hotărârea pronunțată de instanță în soluționarea plângerii poate fi atacată numai cu apel, în termen de 30 de zile de la comunicare.

De asemenea, se modifică art. 237 din Legea nr. 31/1990, în sensul restrângerii sferei cazurilor în care tribunalul poate pronunța dizolvarea societății. Inter alia, tribunalul nu mai poate pronunța dizolvarea în caz de inactivitate a societății sau în cazul în care aceasta nu și-a depus situațiile financiare anuale și raportările contabile la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice.

Începând cu 26 noiembrie 2022, hotărârile tribunalului prin care s-a pronunțat dizolvarea nu se mai publică în Monitorul Oficial și pe pagina de internet a ONRC, ci în Buletin.

La cererea Ministerului Finanțelor – Agenția Națională de Administrare Fiscală se poate dispune de către instanța judecătorească dizolvarea societății pe acțiuni, dacă acesteia i se aplică o sancțiune contravențională pentru nerespectarea obligației de a păstra un registru al acționarilor sau pentru nerespectarea obligației de a pune la dispoziția acționarilor sau a altor solicitanți informații privind structura acționariatului și de a le elibera certificate privind aceste date, iar societatea nu remediază situația în termen de 30 de zile de la aplicarea sancțiunii contravenționale.

▪ **Modificări în cadrul procedurii de lichidare a societăților**

Potrivit formei anterioare a Legii nr. 31/1990, termenul în care poate fi finalizată lichidarea societății era de un an de la data înregistrării în registrul comerțului a mențiunii de dizolvare. Acest termen putea fi prelungit, pentru motive cu temeinice, cu încă un an, dar nu mai mult de două ori.

De asemenea, în cazul în care termenul în care societatea putea fi lichidată era depășit cu mai mult de 3 (trei) luni, fără ca oficiul registrului comerțului să fie sesizat cu o cerere de radiere, oficiul registrului comerțului sau orice persoană interesată puteau solicita tribunalului să dispună radierea.

Termenul de un an pentru finalizarea lichidării societății rămâne neschimbat în reglementarea actuală, însă acesta va putea fi prelungit, tot pentru motive temeinice, de maximum trei ori, cu câte un an.

În ceea ce privește termenul pentru lichidare, reglementarea actuală prevede că registratorul de registrul comerțului va putea constata, din oficiu sau la cererea oricărei persoane interesate, expirarea termenului legal în care putea fi realizată lichidarea și va putea dispune radierea societății din registrul comerțului.

Totodată, art. 260 din Legea nr. 31/1990 a fost completat cu prevederi care privesc activele rămase după lichidare și transmiterea către asociați sau acționari a dreptului de proprietate asupra acestora. Înscriserea bunurilor imobile în cartea funciară se va putea face pe baza certificatului constatator al dreptului de proprietate asupra activelor distribuite în urma lichidării și radierii societății din registrul comerțului, emis de către registrul comerțului.